

УДК 37:[008+070.11]

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-326-336](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-326-336)

Вітвицька Світлана Сергіївна доктор педагогічних наук, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, тел.: (0412) 43–14–17, <https://orcid.org/0000-0002-9541-2635>

Танська Валентина Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, тел.: (0412) 43–14–17, <https://orcid.org/0000-0002-6496-0145>

ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. В статті обґрунтовано актуальність і доцільність інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес закладів вищої освіти. Проаналізовано основні поняття: медіаосвіта, медіаграмотність, інфомедійна компетентність, інфомедійна грамотність; сучасні підходи до інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес закладу вищої освіти, розглядаються основні бар'єри, що стримують ефективність її впровадження, а також окреслюються шляхи їх подолання. Метою дослідження є вивчення викликів, можливостей та перспектив впровадження інфомедійної грамотності в освітні програми закладу вищої освіти. Подано визначення інфомедійної грамотності здобувачів вищої освіти. Інфомедійна грамотність – це здатність ефективно шукати, оцінювати, використовувати й створювати інформацію, дотримуючись етичних принципів. Вона включає вміння критично оцінювати інформацію, ефективно комунікувати у медіа середовищі та використовувати цифрові інструменти у процесі навчання у ЗВО та у професійній діяльності. Автори підкреслюють, що ключовими аспектами інтеграції є міждисциплінарний підхід, співпраця викладачів різних дисциплін, адаптація освітніх програм до сучасних реалій, а також використання інноваційних педагогічних методик, таких як проєктна діяльність, кейс-методи та інтерактивні форми навчання. Особлива увага приділена можливостям використання цифрових інструментів, платформ і ресурсів для формування навичок медіаграмотності в здобувачів. Наведено приклади успішного впровадження програм інфомедійної грамотності в освітніх установах України. Проведено аналіз результатів вимірювання інфомедійної грамотності за рівнями: когнітивний, моральний, соціальний, афективний, естетичний, діяльнісний та анкетування щодо обізнаності здобувачів вищої освіти сутності поняття інфомедіаграмотності.

Запропоновані рекомендації щодо удосконалення освітніх програм спрямовані на адаптацію освітніх процесів до вимог інформаційного суспільства.

Ключові слова: освітній процес, інфомедійна грамотність, критичне мислення, інтеграція, медіаосвіта, інтеграція в освіту, цифрові інструменти.

Vitvytska Svitlana Serhiyivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Professional and Pedagogical, Special Education, Andragogy and Management, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, tel.: (0412) 43–14–17, <https://orcid.org/0000-0002-9541-2635>

Tanska Valentyna Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Pedagogy), Associate Professor of the Department of Primary Education and Culture of Professional Language, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, tel.: (0412) 43–14–17, <https://orcid.org/0000-0002-6496-0145>

INTEGRATION OF INFOMEDIA LITERACY IN THE EDUCATIONAL PROCESS: CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES

Abstract. The article substantiates the relevance and feasibility of integrating media literacy into the educational process of higher education institutions. The main concepts are analyzed: media education, media literacy, media competence, media literacy; modern approaches to integrating media literacy into the educational process of a higher education institution, the main barriers that hinder the effectiveness of its implementation are considered, and ways to overcome them are outlined. The purpose of the study is to study the challenges, opportunities and prospects of implementing media literacy in educational programs of higher education institutions. The definition of media literacy of higher education students is given. Media literacy is the ability to effectively search, evaluate, use and create information, adhering to ethical principles. It includes the ability to critically evaluate information, communicate effectively in the media environment and use digital tools in the process of studying in higher education institutions and in professional activities. The authors emphasize that the key aspects of integration are an interdisciplinary approach, cooperation between teachers of different disciplines, adaptation of educational programs to modern realities, as well as the use of innovative pedagogical methods, such as project activities, case methods and interactive forms of learning. Special attention is paid to the possibilities of using digital tools, platforms and resources to form media literacy skills in applicants. Examples of successful implementation of media literacy programs in educational institutions of Ukraine are given. The results of measuring infomedia literacy by levels: cognitive, moral, social, affective, aesthetic, activity and a questionnaire on the awareness of higher education applicants of the essence of the concept of

infomedia literacy were analyzed. The proposed recommendations for improving educational programs are aimed at adapting educational processes to the requirements of the information society.

Keywords: educational process, media literacy, critical thinking, integration, media education, integration into education, digital tools.

Постановка проблеми. Сучасний світ характеризується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, що створює нові можливості для освіти, але водночас породжує численні виклики. Усе більше уваги приділяється питанню інформаційної безпеки, критичного мислення, протидії дезінформації та маніпуляціям у медіапросторі. У цих умовах інтеграція інфомедійної грамотності в освітній процес набуває пріоритетного значення.

Формування інфомедійної компетентності є важливим завданням, оскільки сучасні здобувачі щоденно взаємодіють із величезними обсягами інформації, значна частина якої може бути неперевіреною або навмисно викривленою.

Основна проблема полягає в недостатньому рівні сформованості навичок медіаграмотності серед здобувачів освіти, а також у тому, що багато викладачів не мають відповідної підготовки для формування цих навичок. Відсутність системного підходу до інтеграції інфомедійної грамотності у навчальні програми посилює цю проблему, залишаючи значну частину здобувачів без належної підготовки до викликів інформаційного суспільства.

Важливим аспектом є також невідповідність традиційних методів навчання сучасним реаліям, що вимагають використання інтерактивних та інноваційних форм роботи. Це ускладнює процес адаптації освітньої системи до умов інформаційного суспільства та знижує ефективність формування в учнів та студентів таких важливих якостей і властивостей, як критичне мислення, інформаційна культура, етичне споживання медіаконтенту.

Таким чином, існує нагальна потреба у вирішенні цієї проблеми шляхом розробки та впровадження ефективних підходів до інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес, що забезпечить підготовку конкурентоспроможних, свідомих та відповідальних громадян інформаційного суспільства.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Інтеграція інфомедійної грамотності в освітній процес стала предметом активного вивчення вітчизняними та зарубіжними науковцями. Увага дослідників зосереджена на розробці теоретичних засад, методичних підходів і практичних інструментів для впровадження медіаграмотності у формальну та неформальну освіту.

Значний внесок у розвиток цієї проблеми зробили міжнародні організації, зокрема UNESCO, яка визначила основні принципи медіа- та інформаційної грамотності (MIL). У межах цієї концепції розглядається критичне мислення, етичне використання інформації, а також розуміння прав особливостей

і обов'язків у інформаційному просторі. Згідно з рекомендаціями UNESCO, інтеграція інфомедійної грамотності має стати складовою освітніх програм усіх рівнів.

У роботах таких дослідників, як Рене Гоббс, Пол Гілстер та Девід Бакінгем, наголошується на важливості розвитку критичного мислення через медіаосвіту. Автори підкреслюють, що сучасні учні та студенти повинні навчитися не лише споживати, але й аналізувати інформацію, виявляти маніпуляції та протидіяти дезінформації.

Українські науковці також активно досліджують ці проблеми. Теоретичні, методологічні і практичні аспекти медіаосвіти й медіаграмотності відображені у публікаціях таких авторів: О. Волошнюк, В. Іванов, Г. Дегтярьова, А. Литвин, Г. Онкович, І. Гуріненко, І. Задорожна, Т. Кузнецова та ін. Зокрема, праці Л. Найдьонової, Т. Бондар, О. Іванова та І. Романенко зосереджені на розробці методичних рекомендацій інтеграції медіаграмотності в освітній процес. Автори наголошують на необхідності комплексного підходу, який включає використання інтерактивних технологій, мультимедійних матеріалів і співпраці з медіаорганізаціями. Вагомий масив теоретичного узагальнення й представлення практичного досвіду зосереджено в збірнику наукових статей «Інфомедійна грамотність – невід'ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти» (47 наукових розвідок 62 українських авторів), виданого у межах проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». У ньому «висловлені цікаві міркування щодо удосконалення та активізації роботи з впровадження елементів медіаграмотності в навчальний процес» [5].

Аналіз досліджень підтверджує, що існує низка викликів, які супроводжують процес впровадження інфомедійної грамотності в освіту. Серед них: недостатній рівень підготовки педагогів до викладання елементів медіаграмотності; відсутність інтегрованих навчальних програм і стандартів, які враховують особливості інфомедійної грамотності; складність адаптації традиційних методів навчання до сучасних вимог інформаційного суспільства.

Водночас публікації свідчать про значні можливості та перспективи. Наприклад, використання цифрових технологій і соціальних мереж, що дозволяє залучати здобувачів до активної участі в освітньому процесі. Розробка міждисциплінарних підходів сприятиме інтеграції інфомедійної грамотності в різні предмети, зокрема мови, історію, географію, природничі науки.

Таким чином, аналіз основних досліджень і публікацій свідчить про зростаючу актуальність проблеми інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес. Науковці визначають її як необхідну умову підготовки конкурентоспроможних громадян, здатних критично мислити, ефективно використовувати інформацію та бути активними учасниками інформаційного суспільства.

Метою статті є обґрунтування важливості інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес закладів вищої освіти, аналіз досвіду, основних

викликів, можливостей і перспектив її впровадження, а також ефективного формування інфомедійної компетентності здобувачів освіти в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання медіа у процесі навчання, сягає витоків людської історії. Початком медіадидактики можна вважати праці Ян Амоса Коменського. Теорія навчання, що лежить в основі розробки навчальних медіа-, за останні десятиліття зазнала фундаментальних змін. Якщо навчальні програми 1960-х років були орієнтовані на біхевіористську концепцію навчання через закріплення, то у 1980-х роках відбувся когнітивістський поворот, який передбачає проникнення в суть. У 1990-х роках були обрані конструктивістські підходи для створення навчальних середовищ, де самі учні беруть участь у їхньому створенні, таким чином активно здобуваючи знання. Нарешті, починаючи з 2000 року, були розроблені сценарії так званого «змішаного навчання» (blended learning), які поєднують різні форми викладання та навчання, а також навчальні ситуації в класі та онлайн [3]. У центрі уваги медіа: книжки, звичайні та інтерактивні дошки, освітні радіо- і телепрограми, навчальні онлайн-платформи, блоги, а також комп'ютери й відеоігри, смартфони та інші.

Метою медіадидактики є оптимізація процесу навчання за допомогою медіа. Медіаосвіта має бути складовою загальної освіти, вищої і початкової. На наш погляд, медіаосвіта – це процес і результат оволодіння медіакомпетентністю, яка включає медіаграмотність.

Медіакомпетентність – це здатність використовувати всі види медіа для репертуару спілкування та дій людей у спосіб, який активно освоюють світ (Вааске 1996; 8).

У науковій літературі конструкт медіаграмотність варіюється в незліченних різновидах Гаральд Гапскі (2001) з Європейського центру медіаграмотності у своїй оглядовій статті методично порівняв понад 100 визначень. На нашу думку слід виокремити серед них: здатність опрацьовувати медіа, здатність використовувати медіа відповідно до власних потреб, знати і використовувати їхні специфічні можливості, а також тримати дистанцію коли йдеться про проблемні меседжі.

Це вказує на те, що процес оволодіння медіаграмотністю здійснюється протягом життя. Якщо мова є про навчання в закладах освіти то обов'язкове має бути поєднання оволодіння медіаграмотності з інформаційною грамотністю.

У науковому просторі зустрічаються різні підходи до трактування інфомедійної грамотності, зокрема Н. Курмишева дає таке визначення: «Інфомедійна грамотність – це вміння сприймати на основі критичного мислення і створювати медіапродукти, враховуючи динамічність подій навколишнього світу та спираючись на аналіз і оцінку медіатекстів відповідно до контексту функціонування медіа, а також до використання кодових і репрезентаційних систем» [6].

На наш погляд, інфомедійна грамотність – це здатність ефективно шукати, оцінювати, використовувати й створювати інформацію, дотримуючись етичних принципів. Вона включає вміння критично оцінювати інформацію, ефективно комунікувати у медіа середовищі та використовувати цифрові інструменти у процесі навчання у ЗВО та у професійній діяльності. Її інтеграція в освітній процес є актуальним завданням, спрямованим на формування у здобувачів освіти здатності орієнтуватися в інформаційному потоці, уникати дезінформації та маніпуляцій, а також приймати обґрунтовані рішення.

Освітній процес у ЗВО може будуватися на основі медіадидактичних концепцій.

Концепція навчальних матеріалів. Медіа переважно використовуються як допоміжні засоби або інтегровані в практичні і семінарські заняття. Прикладами можуть бути використання кодоскопа, картинок, фільмів тощо. Ця концепція характеризується тим, що здобувач виконує лише рецептивну, реактивну роль.

Концепція технічних засобів. Ця концепція спрямована на активізацію здобувача до самостійної діяльності через використання медіа, тоді як викладач бере на себе роль структурування та модерування. Прикладом може бути використання фільмів або вебсайтів, які здобувачі використовують для роботи над певними завданнями.

Концепція структурних елементів. Концепція стосується медіапропозицій, спеціально розроблених для цілей навчання, які можна інтегрувати в заняття як самостійні структурні елементи або одиничні. Подібно до концепції навчальних матеріалів, здобувач відіграє рецептивну роль у використанні навчальних відео.

Системна концепція. Подібно до концепції структурних елементів, викладачі вибирають мультимедійну систему та визначають, що отримують здобувачі. Тим часом, для різних тем пропонуються книги, відео, компакт-диски, ілюстрований матеріал, оригінали для копіювання та додаткову інформацію.

Концепція навчального середовища. Згідно з цією концепцією, завдання викладача полягає в забезпеченні освітньо-розвивального середовища, яке заохочує здобувачів до самостійної діяльності, а також у підтримці процесу учіння. Прикладом цього є віртуальні лабораторії, у яких можна проводити симуляції на різні теми.

На наш погляд, найбільш ефективним є процес формування інфомедіаграмотності здобувачів вищої освіти заснованого на концепції орієнтованої на дію та участь. Сутність цієї концепції полягає в тому, що здобувачів заохочують до самостійного створення медіа та активного їх використання для передачі власних повідомлень. Таким чином вони вчаться працювати з медіа та відчувати себе в ролі медіапродюсерів. Здобувачі починають усвідомлювати можливості й межі медіа та їхніх специфічних знакових систем і відчувати їх на собі.

У нашому досвіді організації освітнього процесу здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів ми спираємося на всі вищезазначені концепції, але перевагу надаємо двом останнім концепціям. У процесі вивчення освітньої компоненти для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти «Педагогіки вищої школи» нами реалізуються принципи евристичної педагогіки, міждисциплінарний та задачний підходи, проєктна технологія, створюються здобувачами медіапродукти (тези, статті, есе, презентації). Така система підготовки формує інфомедіаграмотність та сприяє розвитку критичного мислення, яке характеризується свідомим аналізом фактів, подій, явищ, ситуацій та прийняттям адекватних рішень. Формування інфомедійної грамотності відбувається в процесі викладання освітньої компоненти «Інтеграція інфомедійної грамотності в початковій школі» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Мета вивчення освітньої компоненти полягає у набутті навичок критичного сприйняття інформації та усвідомлення цінності високоякісної інформації в контексті шкільної освіти; формуванні вмінь орієнтуватися в сучасній інформаційній системі та вміння протистояти шкідливим впливам через інтеграцію інфомедійної грамотності в шкільну програму, безпосередньо в навчальні матеріали уроків початкової школи.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є: ознайомлення здобувачів з теоретичними та практичними основами інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес Нової української школи; оволодіння вміннями користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відрізняти реальність від віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами; забезпечити підготовку здобувачів освіти під час підготовки та проведення занять з проблем інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес початкової школи (розробка та використання дидактичних матеріалів, проведення позаурочної та позакласної роботи; ознайомлення здобувачів із базовими інструментами розвитку емоційної грамотності, самоусвідомлення, управління власними емоціями).

У результаті вивчення цієї освітньої компоненти здобувач має знати: сучасні поняття та терміни з інфомедійної грамотності та їх використання в освітньому процесі Нової української школи; соціально-правові основи, законодавчі акти у сфері освіти; базові інструменти розвитку інфомедійної грамотності, самоусвідомлення, управління власними емоціями; роль та значення медіаграмотності; сучасні тенденції розвитку початкової освіти; особливості процесів викладання і навчання у початковій школі. Здобувач повинен вміти: організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проєктування, оцінювання тощо); конструювати й реалізовувати сучасні програми навчання школярів із використанням різноманітних методів, форм і технологій; діагностувати освітній процес і

складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора; оволодіння здатністю застосовувати раціональні методи пошуку, відбору, систематизації та використання аудіовізуальної та друкованої інформації, здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації, розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість; готовність самостійно створювати медіапроекти в галузі професійної діяльності вчителя, долати негативні тенденції, що створюють ЗМІ; формувати у майбутніх вихованців культуру спілкування в інформаційному суспільстві.

Наприклад, під час вивчення теми «Медійний простір України: історія розвитку», здобувачі знайомляться з поняттям про медійний простір та його основні характеристики; та з історією розвитку медійного простору в Україні, його основними характеристиками; законодавчими актами, які регулюють діяльність медіа в Україні, а також знайомляться з викликами та перспективами розвитку сучасного медійного простору України. До практичних занять здобувачі готують кейси, наприклад Кейс «Як сприймає інформацію людина. Перші спроби людей передавати інформацію» та виконують вправи «Наш кабінет як медіатекст», «Обмін інформацією», «Передай візуальну інформацію», «Власний пристрій для друку», «Інтернет – користь та шкода» та інші.

Після прослуховування освітніх компонент проводиться вимірювання рівня інфомедіаграмотності здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. В основу вимірювання інфомедіаграмотності нами покладено такі рівні вимірів медіаграмотності у здобувачів вищої освіти: когнітивний (вміє розумно обирати та використовувати медіапропозиції), моральний (створює та розповсюджує власні матеріали; сформовані у здобувачів аналітичні та оцінювальні навички), соціальний (використовує медіа; сформовані навички оцінювати медіаформи, навички соціальної рефлексії), афективний (здобувач вміє виявляти і працювати з медіавпливами; сформовані навички орієнтовані на дію), естетичний (здобувач вміє обирати, комбінувати використання медіа) та діяльнісний (здобувач уміє створювати різні моделі).

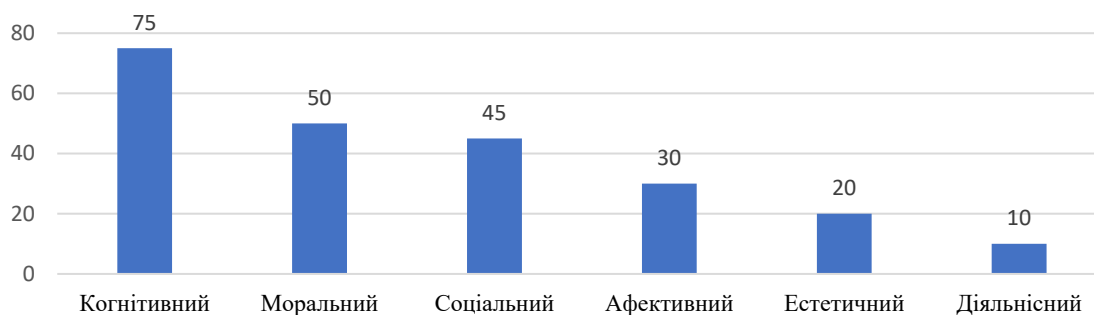

Рис.1. Результати вимірів здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Аналіз отриманих результатів дозволяє виокремити характерні особливості сформованості медіакомпетентності респондентів за кожним із вимірів:

Когнітивний вимір: зафіксовано достатній рівень сформованості вміння свідомо обирати й раціонально використовувати доступні медіапродукти. Здобувачі демонструють обізнаність щодо різновидів медіа, їхньої специфіки та функціонального призначення, що свідчить про наявність базових знань у сфері медіаспоживання.

Моральний вимір: респонденти виявляють здатність створювати та відповідально поширювати власні медіаматеріали. Спостерігається сформованість етичного ставлення до інформації, а також розвиток аналітичних та оцінювальних навичок, необхідних для критичного осмислення контенту.

Соціальний вимір: здобувачі виявляють здатність до оцінювання соціально значущих медіаповідомлень, а також володіють навичками соціальної рефлексії, що свідчить про усвідомлення власної позиції у медіа середовищі.

Афективний вимір: учасники демонструють здатність розпізнавати медіавпливи та емоційно реагувати на них. Сформовано навички, орієнтовані на конструктивну взаємодію з медіа, включаючи вміння працювати з емоційними станами, викликаними медіаповідомленнями, та здатність до медіастійкості.

Естетичний вимір: виявлено вміння здійснювати естетично обґрунтований вибір медіа, поєднувати різні форми подання інформації відповідно до змістових та творчих завдань. Учасники виявляють чутливість до стилістичних і жанрових особливостей медіатекстів.

Діяльнісний: встановлено наявність практичних умінь створювати медіапродукти різних типів і форматів. Респонденти демонструють здатність моделювати комунікативні ситуації, реалізовувати власні ідеї через медіа та застосовувати здобуті знання у практичній діяльності.

Після вивчення освітніх компонент було проведено анкетування здобувачів, щодо обізнаності сутності та значення інтеграції інфомедійної грамотності в освітніх процес закладу вищої освіти. Результати опитування 60 здобувачів свідчать, що рівень обізнаності з поняттям «інфомедійна грамотність» (*повністю розуміють суть і основні принципи* – 28 %; *частково знайомі з поняттям* – 54 %; *вперше чують цей термін* – 18 %).

На прохання відповісти наскільки важливою є інфомедійна грамотність у сучасному освітньому процесі за шкалою від 1 до 5, нами була отримано результат середньої оцінки 4,4.

На запитання чи інтегровано елементи інфомедійної грамотності у ваш освітній процес? Респонденти відповіли: *так, систематично* – 15 %, *частково, епізодично* – 46 %, *ні* – 39 %.

Основними труднощами інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес здобувачами були названі: *відсутність підготовлених методичних матеріалів* – 42 %, *недостатня цифрова компетентність викладачів* – 25 %, *перевантаження навчальної програми* – 49 %, *брак мотивації здобувачів* – 33 %.

На запитання «Які можливості ви вбачаєте в інтеграції інфомедійної грамотності» здобувачі відповіли: *розвиток критичного мислення – 78 %, підготовка до життя в інформаційному суспільстві – 70 %, підвищення якості навчання – 52 %*. Форми, в яких, на думку опитаних, доцільно впроваджувати інфомедійну грамотність: *окремий навчальний курс – 47%, інтеграція в наявні дисципліни – 65%, тренінги, майстер-класи – 58%, онлайн-ресурси для самостійного опрацювання – 36%.*

Щодо потреби в додатковому навчанні з інфомедійної грамотності нами було отримано такі відповіді: *так – 69%, ні – 18%, важко сказати – 13%.*

Аналіз даних зворотного зв'язку, отриманих шляхом анкетування здобувачів вищої освіти, засвідчив зацікавленість проблемою інфомедіаграмотності, підтвердив потребу залучення різних сучасних форм в освітній процес, окреслив коло питань і практик інфомедійної сфери на яку варто звернути увагу на створення у майбутньому освітніх програм.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Основними викликами інтеграції інфомедійної грамотності в освітній процес закладів вищої освіти є: недостатня готовність освітян до роботи з інфомедійною грамотністю через відсутність системної підготовки в цьому напрямі. Більшість педагогів володіє базовими цифровими навичками, але не завжди здатні критично аналізувати інформацію або навчати цьому здобувачів. Також варто зазначити обмежений доступ до сучасних ресурсів і матеріалів, які могли б сприяти розвитку інфомедійної грамотності. У багатьох закладах освіти існує проблема технічного забезпечення та доступу до якісного навчального контенту. Попри виклики, існує значний потенціал для інтеграції інфомедійної грамотності в освітні програми. Це, зокрема, включення інфомедійних компонентів у курси різних предметів, міждисциплінарний підхід до викладання, використання інтерактивних методів навчання, таких як дебати, проекти, дослідження. Цифрові платформи та технології відкривають доступ до інструментів і ресурсів, які дозволяють впроваджувати медіаграмотність навіть у віддалених регіонах в умовах дистанційного навчання. Використання онлайн-курсів, відеолекцій, інтерактивних тренажерів і мобільних додатків сприятиме інтерактивному навчанню і залученню здобувачів до активної участі в освітньому процесі в умовах військового стану. Ефективна інтеграція інфомедійної грамотності передбачає впровадження навчальних курсів, що навчають здобувачів освіти основам критичного мислення, аналізу медіаконтенту, оцінювання достовірності джерел інформації, створення власного контенту. Одним із ключових моментів є формування у здобувачів навичок фактчекінгу, розпізнавання дезінформації та медійних маніпуляцій. Викладачі можуть використовувати актуальні приклади з реального життя, розглядати кейси з медіа та розвивати у здобувачів здатність ставити критичні запитання.

Інтеграція інфомедійної грамотності в освітній процес є важливим кроком до формування інфомедійної компетентності, необхідної для життя і

роботи в інформаційному суспільстві. Використання наявних можливостей і подолання викликів сприятиме не лише підвищенню якості освіти, а й розвитку критичного мислення, медіакультури та громадянської відповідальності серед здобувачів освіти.

Перспективою дослідження є підготовка освітніх програм на основі системного підходу, організація тренінгів і воркшопів для освітян, залучення викладачів до міжнародних проєктів з медіаосвіти та розробки стандартів оцінювання інфомедійної грамотності.

Література:

1. Войтович Н.О., Імбіровська-Сиваківська Л.А. Медіаграмотність: технології і практичне застосування / за заг. ред. В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 57 с.
2. Волошенюк О. В., Ганик О. В. та ін. Медіаграмотність у початковій школі : посібник для вчителя / за ред. Волошенюк О. В., Іванова В. Ф. Київ : Центр вільної преси, Академія української преси, 2018, 234 с.
3. Зюсс Д., Ламперт К., Трюльш-Війнен К. Медіапедагогіка : навчальний посібник/ за заг. ред. В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с.
4. Іванова Т. Медіаграмотність та критичне мислення в процесі викладання дисциплін комунікаційного циклу : навчальний посібник / за заг. ред. В. Іванова. Київ : Центр вільної преси, 2024. 178 с.
5. Інтеграція інфомедійної грамотності у навчальний процес. Навчально-методичні матеріали проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність». Київ: IREX в Україні, 2019–2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://surl.li/mziuoa>.
6. Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / за заг. ред. В. Іванов. Київ, Академія української преси, IREX, Центр вільної преси, 2021. 400 с.
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

References:

1. Voitovych N.O., & Imbirovskaya-Syvakiivska L.A. (2024) *Mediahramotnist: tekhnolohii i praktychne zastosuvannia* [Media literacy: technologies and ractical applications]. V. F. Ivanova (Ed.). Kyiv: Akademiia ukrainskoi presy, Tsentr vilnoi presy [in Ukrainian].
2. Volosheniuk O. V., & Ivanov V. F. (2018) *Mediahramotnist u pochatkovii shkoli* [Media literacy in primary school]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy, Akademiia ukrainskoi presy [in Ukrainian].
3. Ziuss D., & Lampert K., & Triultssh-Viinen K. (2023) *Mediapedahohika* [Media pedagogy] V. F. Ivanova (Ed.). Kyiv: Akademiia ukrainskoi presy, Tsentr vilnoi presy [in Ukrainian].
4. Ivanova T. (2024) *Mediahramotnist ta krytychne myslennia v protsesi vykladannia dysyplin komunikatsiinoho tsyклу* [Media literacy and critical thinking in the process of teaching communication cycle disciplines]. V. F. Ivanova (Ed.). Kyiv: Tsentr vilnoi presy [in Ukrainian].
5. Intehratsia infomediinoi hramotnosti u navchalnyi protses. Navchalno-metodychni materialy proiektu «Vyvchai ta rozrizniai: infomediina hramotnist» [Integration of infomedia literacy into the educational process. Educational and methodical materials of the project «Study and distinguish: info-media literacy»]. Kyiv: IREX v Ukraini, 2019–2020. surl.li/mziuoa. Retrieved from <http://https://surl.li/mziuoa/> [in Ukrainian].
6. Infomediina hramotnist – nevidiemna skladova navchalnoho protsesu zakladu vyshchoi osvity [Information media literacy is an integral part of the educational process of higher education]. V. F. Ivanova (Ed.). Kyiv: Akademia ukrainskoi presy, IREX, Tsentr vilnoi presy, [in Ukrainian].
7. Naidonova L. A., & Sliusarevskyi M. M. (2016) *Kontseptsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia)* [Concept of implementing media education in Ukraine (new edition)]. Kyiv [in Ukrainian].